

Naturvernforbundet

Oslo og Akershus

Naturvernforbundet

Lørenskog

Til: Sivilombudet, postmottak@sivilombudet.no

Oslo, 13. mars 2025

Klage til Sivilombudet over SFOS vedtak 14.02.2025 om godkjenning av Dammyrveien i Lørenskog kommune.

Etter vedtak i kommunestyret med mer enn 3/4 flertall 15. mai 2024, ble søknaden fra Losby Bruk AS avslått.

Etter Losby Bruks klage stadfestet kommunestyret, fortsatt med mer enn 3/4 flertall, sitt standpunkt i september 2024 med følgende begrunnelse:

Den omsøkte landbruksveien ligger i et område i Østmarka som er fritt for synlige inngrep og utgjør et verdifullt friluftsområde. Søknaden må også vurderes mot Markaloven.

Strategi for naturmangfold i Lørenskog kommune legger til grunn: «I Lørenskog, der store deler av kommunen ligger innenfor markagrensa, er markaloven og markaforskriften viktige for å ivareta naturmangfold og friluftsliv. Natur- og friluftshensyn er styrende for praktiseringen av markaloven, og gis forrang over annen bærekraftig bruk».

Lørenskog kommunestyre har avslått søknaden om landbruksvei på et helhetlig grunnlag hvor natur- og friluftshensyn er veid opp mot de inngrepene en irreversibel vei vil innebære.

Klagen ble oversendt Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus (SFOS) til avgjørelse.

Landbruksavdelingen hos SFOS har i sitt vedtak lagt til grunn at kommunestyret i sin behandling i mai og september 2024 har lagt til grunn en uriktig forståelse av rettsreglene og at avslaget på landbruksveisøknaden derfor er ugyldig.

SFOS v/landbruksavdelingen har basert på sin forståelse av rettsgrunnlaget, og vurdering av sakens faktum, fattet nytt vedtak om godkjenning av veiltaket uten forutgående anmodning om ny behandling i kommunen.

I forkant av Lørenskog kommunes politiske behandling av søknaden i mai 2024 ble Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) og Naturvernforbundet i Lørenskog (NiL) gjort oppmerksomme på en tillatelse innvilget etter Markalovens § 14, gitt av kommunens byggesaksavdeling 12.04.2023, se vedlegg. Tillatelsen var ikke synlig på kommunens saksinnsyn og hverken NOA eller NiL var kopiadressert. Godkjennelsen er basert på landbrukskontorets vurdering.

NOAs og NiLs klage til SFOS 25.04.2024 med supplerende tillegg 29.04.2024 på denne tillatelse etter Markaloven står fortsatt ubesvart. Tillatelsen er gitt uten den politiske behandling som forutsettes i det tillegg til Lørenskog kommunes arealplan som ble vedtatt 15.03.2023.

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

Web: naturvernforbundet.no/osloogakershus | E-post: noa@naturvernforbundet.no | Tlf: 22 38 35 20

Ad rettsgrunnlag

Klagerne gjør gjeldende at SFOS uriktig legger til grunn at kommunestyrets kompetanse som overordnet myndighet på kommunalt nivå begrenses av landbruksveiforskriften.

Skogbruksfaglige hensyn skal vektlegges, men gir ikke søker krav på godkjenning. Andre hensyn skal såvel etter landbruksveiforskriften som etter planbestemmelsene i plan- og bygningsloven kapittel 12 vurderes. Vi viser i denne sammenheng spesielt til [det tillegg til Lørenskog kommunes arealplan vedtatt 15.03.2023 til planbeskrivelsens punkt 8.1, nytt tredje og fjerde avsnitt](#), vedrørende vektlegging av natur- og friluftsverdier:

Skogen/ marka underlegges en streng forvaltning slik at områdene ikke forringes i verdi og at natur- og friluftsinnteressene ivaretas også for framtidige generasjoner. Særlig gjelder dette de gjenværende naturskogene (skog som ikke er flatehogd) og skog som i dag har sårbare arter eller har potensial for å bli levested for slike. Områder av særlig verdi for befolkningens naturopplevelse skal tas særlig godt vare på.

Pbl § 12-1 tredje ledd, at gjennomføring av større bygge- og anleggstiltak og andre tiltak som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn krever reguleringsplan, skal forstås og praktiseres i lys av dette.

Eierrådighet over skog overstyrer ikke den kommunale skjønnsutøvelse som følger av plan- og bygningsloven og landbruksveiforskriften. Kommunens begrunnelse for avslaget etter en omfattende høring og saksforberedelse gjennom mer enn 2 år tilfredsstiller de krav som kan stilles etter bestemmelsene i landbruksveiforskriften, og plan- og bygningsloven som den sektorovergripende lov.

Som bekreftet av Kommunal- og distriktsdepartementet i skriv 19.12.2023¹, og som lagt til grunn i Eidsivating lagmannsretts kjennelse avsagt 28.02.2023 (sak 23-022977), legger retten til grunn at

... det ikke er vedtatt et generelt unntak fra reguleringsplankravet i § 12-1 tredje ledd for større bygge- og anleggsarbeider innen landbruksvirksomhet. Tilsvarende er lagt til grunn i veileder H2401, en veileder til plan- og bygningsloven, som gir veiledning om bygge- og anleggstiltak og bruksendringer som ønskes gjennomført i områder som er avsatt til landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift (LNFR). I veilederen fremkommer følgende:

(...)

Slik flertallet vurderer det vil kommunens plikt til å utarbeide reguleringsplan etter plan- og bygningsloven § 12-1 derfor i utgangspunktet kunne gjelde uavhengig av om tiltak skal saksbehandles og tillatelser skal gis etter andre regler. Dette samsvarer også med Ot.prp.nr.39 (1993–1994) avsnitt 9.4.8.2, hvor det fremgår at landbruksveier unntas fra byggesaksbehandlingsreglene i plan og bygningsloven, samtidig som det presiseres at planleggingsbestemmelsene i loven ikke berøres av unntaket.

¹ KDD, tolkningsuttalelse 19.12.2023. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/-11-9-nr.-1-og-12-1-tolkningsuttalelse-om-reguleringsplikt-for-landbruksvei/id3019327/>

Departementets veileder H-2401 utdyper denne problemstilling nærmere og anfører om PBL § 12-1, 3.ledd: *"Det er kommunene som, ut fra en konkret vurdering av tiltaket, må vurdere om et tiltak faller innenfor dette kravet."*

Kommunens kompetanse til å utøve skjønn som planmyndighet innenfor de rammer som følger av arealplanen fremstår som klar såvel i h.t. plan- og bygningsloven som ved veiltak etter landbruksveiforskriften. Begge regelverk hjemler den politiske skjønnsutøvelse som er kommet til uttrykk ved kommunestyrets behandling, senest i september 2024.

Kommunen har ikke bare en rett til å legge vekt på natur- og friluftshensyn ut fra en helhetlig vurdering, men også en plikt til å gjøre dette som ansvarlig planmyndighet jf landbruksveiforskriften § 3-2. Vurderingsgrunnlaget forsterkes av arealplanen, planbeskrivelsens punkt 8.1. Transportmuligheter for skognæringen er utvilsomt et relevant moment, men gir intet rettskrav på veibygging.

SFOS gir uttrykk for et uriktig syn på hva som er en rettslig vurdering og hva som er et faglig og politisk skjønn. Avslaget på søknaden ligger innenfor kommunens frie skjønn. Kommunens begrunnelse viser utvetydig at Losby Bruks veiltak vurderes som et større naturinngrep med påregnelige betydelige samfunnsmessige konsekvenser. Godkjenning av slike tiltak skal da være betinget av reguleringsplan (pbl. § 12-1, 3.ledd). Losby Bruk har ikke krevd slik behandling. Avslag på søknad etter landbruksveiforskriften er ikke betinget av planbehandling.

SFOS har etter forvaltningsloven § 34, kfr. kommuneloven kap. 2, en plikt til å legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyret. Det skal videre fremgå hvordan SFOS har vektlagt dette hensyn i vedtaket. Vi viser til SFOS' vurdering av hensynet til det kommunale selvstyret i SFOS vedtak 11. ds. ad *Omgjøring av tillatelse etter markaloven - Ringerike kommune - utbygging av militært anlegg og vei - Gyrihaugen – gbnr 40/18 m.fl.* Slik redegjørelse foreligger ikke i SFOS vedtak 14.02.2025 om godkjenning av Dammyrveien. Kommunestyret har foretatt en bredere vurdering enn landbruksavdelingen hos SFOS og forankret vedtaket i en demokratisk politisk prosess. Kommunestyrets helhetlige interesseavveining er ikke beheftet med noen rettslig feil og kan etter NOAs og NiLs syn ikke underkjennes som ugyldig.

Under henvisning til behovet for å få behandlet krav om utsatt iverksettelse jf. fvl § 42 før anleggsstart, tillater vi oss å anmode om Sivilombudets snarlige uttalelse.

Med vennlig hilsen

**NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)**

Håkon Eide Gundersen (sign.),
Daglig leder

**NATURVERNFORBUNDET
I LØRENSKOG (NiL)**

Tom Clark (sign.)
Styreleder

Vedlegg:

- Lørenskog kommunes tillatelse etter markaloven, datert 12.04.2023
- NOAs klage på tillatelse etter markaloven, datert 25.04.2024
- Tillegg til NOAs klage på tillatelse etter markaloven, datert 29.04.2024
- SFOS omgjøring av tillatelse etter markaloven, Gyrihaugen, datert 11.03.2025